

Ben je verplicht om de uitvaart van je ouders te betalen? En mag je die nog bijwonen als je dat niet doet?

De kosten van een uitvaart worden doorgaans opgevangen door de erfgenamen en/of nalatenschap. Maar wat als je al jaren geen contact meer had met je overleden moeder of vader? Wat als je afstand doet van de erfenis? Moet je de uitvaart dan nog betalen? En wanneer bekostigt de gemeente het? Johan Dexters, voorzitter van Federatie van de Belgische Uitvaartsector en Pieterjan Rynwalt van het Agentschap Binnenlands Bestuur geven advies.

Thomas Rosseel 30-10-23, 07:01 Laatste update: 07:56



Volgens Funebra kost een gemiddelde uitvaart vandaag zo'n 6.000 à 6.500 euro. Naargelang de extraatjes, die je al dan niet kiest, kan dat zowel goedkoper als (een pak) duurder uitvallen. Het zijn in principe de erfgenamen die de kosten van een afscheid opvangen, in eerste instantie met middelen uit de nalatenschap van de overleden persoon of diens uitvaartverzekering. Pieterjan Rynwalt nuanceert. "De begrafenis kosten moeten worden betaald door diegene die de begrafenisondernemer de opdracht heeft gegeven en dus heeft gecontracteerd. Een erfgenaam die de begrafenis kosten betaalt, kan die mee verhalen op de andere erfgenamen. Iedere erfgenaam moet in se bijdragen in de betaling van de schulden en de lasten van de nalatenschap, naar evenredigheid van wat die ontvangt."

Johan Dexters plaats nog een extra nuance. "De 'bestelbon' wordt getekend door degene die de uitvaart bestelt, maar vaak is dat niet noodzakelijk de erfgenaam. In principe tekenen zij met sterkmaking voor de erfgenamen. Voor wat dat waard is. Een erfgenaam zou achteraf kunnen stellen dat hij of zij niets besteld heeft en dat het geld maar bij de besteller moet worden gehaald. Daarom zijn de meeste externe mensen, die heel hun leven voor iemand gezorgd

hebben, niet zo happig om ook een bestelbon te tekenen. Omdat we dan bij hen kunnen aankloppen.”

Erfenis verwerpen

Wanneer je als erfgenaam beslist om de erfenis te verwerpen, bijvoorbeeld omdat die schulden bevat, ben je wettelijk gezien niet verplicht om de begrafenis te regelen en betalen. Omgekeerd kan je je ouders toch een waardig afscheid schenken - en dus betalen voor de uitvaart – maar tegelijk de verdere erfenis verwerpen. “Het organiseren van de begrafenis wordt immers niet beschouwd als een daad van aanvaarding van de nalatenschap, maar als een daad van voorlopig beheer”, verduidelijkt Rynwalt.

Wil je elke week de Geld nieuwsbrief van HLN ontvangen via e-mail?

VERSTUUR

Als erfgenamen zich helemaal niets meer van de overleden ouder aantrekken, is het lokale bestuur aan zet. In eerste instantie wordt dan naar de nalatenschap gekeken om de kosten te dekken. Is die pot (te) leeg? Dan betaalt de gemeente zelf voor een waardig afscheid. “Bij verbroken contact zal de gemeente enkel tussenkomen in de begrafenis-kosten als je ouders - en de eventuele andere nabestaanden - onvermogen zijn” zegt Rynwalt. “De gemeenten staan in voor de begrafenis-kosten van ‘behoef-tigen’, die in hun bevolkingsregister, vreemdelingenregister- of wachtregister zijn ingeschreven. Het begrip ‘behoef-tige’ wordt echter niet gedefinieerd in het decreet van 16 januari 2004, op de begraafplaatsen en de lijkbezorging. De invulling van dat begrip wordt overgelaten aan de lokale autonomie. Lees: er is nog ruimte tot interpretatie, die zal verschillen van gemeente tot gemeente.”



De gemeente moet bij de keuze van lijkbezorging - crematie of begraven – altijd de wens van de overledene respecteren.

Pieterjan Rynwalt

Cofinancieren

In de praktijk betaalt de gemeente de begrafenis kosten in de volgende situaties, schetst Rynwalt verder “De gemeente betaalt voor behoeftige personen, die al dan niet gesteund werden door het OCMW, van wie **geen nabestaanden zich melden om de uitvaart te regelen**. De gemeente betaalt ook wanneer nabestaanden de begrafenis wel willen regelen maar er zelf **onvoldoende middelen** voor hebben. Het gaat dus om iedereen die de – eigen - begrafenis niet kan betalen. Het OCMW doet dan een sociaal onderzoek naar de mogelijkheden van de nabestaanden. Dat kan in de praktijk ook betekenen dat het OCMW en de nabestaanden de menswaardige uitvaart cofinancieren.”

Wettelijk gezien moet een gemeente dan ‘op behoorlijke wijze’ voorzien in de begrafening. “De invulling van het begrip ‘behoorlijke wijze’ is niet gedefinieerd en wordt ook overgelaten aan de gemeentelijke autonomie”, zegt Rynwalt. “Uiteraard zal de gemeente de basiskosten betalen, zoals de kist, het lijkenvervoer, de crematie, de plechtigheid en een bescheiden grafteken. Sommige gemeenten betalen ook de kosten voor een beperkt aantal rouwprentjes of voor een bloemstuk. De gemeente moet bij de keuze van lijkbezorging - crematie of begraven – altijd de wens van de overledene respecteren zoals opgenomen in een laatste wilsbeschikking. Hetzelfde geldt voor het ritueel, bijvoorbeeld een kerkelijke dienst. De gemeente moet

binnen de grenzen van de redelijkheid rekening houden met de wensen van de overledene, maar het kan bijvoorbeeld niet dat de behoeftige de duurste religieuze plechtigheid of de doodskist van het duurste materiaal heeft gevraagd.”

Toename OCMW-uitvaarten

Volgens Dexters is er de jongste tijd een forse toename van het aantal OCMW-uitvaarten. “Bij sommige kan je als familie iets bijbestellen of extra betalen, bij andere niet en kan de volledige kost zelfs naar jou komen mocht je toch iets extra bijbestellen. Vaak denken mensen dat, omdat ze geen geld hebben, ze een beroep kunnen doen op het OCMW. In werkelijkheid zal het OCMW wel steeds proberen te recupereren van de nalatenschap en van de erfgenamen die wel middelen hebben, desnoods op afbetaling.”

Zelfs als de gemeente de kosten van een uitvaart volledig op zich neemt, omdat je die als nabestaande niet kan of wil betalen, mag je nog steeds het afscheid bijwonen. “Ieder mens verdient een respectvol afscheid”, zegt Dexters. “Het is aan de gemeente zelf om keuzes te maken welke inspanningen worden verricht om nabestaanden op te sporen, op welke wijze de uitvaart wordt uitgevoerd en welke maatregelen de gemeente treft om de kosten van de uitvaart te verhalen.”